



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

O

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

rum, & cæterorum vrgenti, & præsentanea necessitate, & opportunitate; in quo partes erant Episcopi propositis edictis prouidere, vt ipsi dies festi debita obseruatione colantur; simulque populorum eò confluentium necessitatibus, quantum sine dicta offensione fieri potest, consulatur. Quoad iudicia autem, quæ Dominicis, & festis diebus filere debent, id obseruari poterit, quod iure communi permittitur in quibusdam vrgentibus casibus, qui moram, & dilationem non patiuntur, in quibus, & aliis iurisdictionem Consulum nundinis præpositorum concernentibus constitutiones, & Summorum Pontificum, si quæ habent, priuilegia, & allegatum Breue sel. record. Pij V. seruandum est. S. Congregatio Rituum in Recanatenſi, die 9. Decembris 1600.

Nundinæ, quæ quotannis sunt aliqua die determinata, vel in solennitate alicuius Sancti ante eius Ecclesiam, extra tamen atrium, de consuetudine transferri non solent, sed permittuntur, dummodo negotiatio cesset quovſque celebrata fuerit Missa solennis maturè dicenda, vt populo longius relinquantur tempus negotiandi. S. Congreg. Episc. 15. Maij 1590. & 7. Maij 1591. & 20. Septembris 1658. Et dummodò nundinæ non sint solennes, vel formales, sed tantummodò de rebus leuiores: & has ipsas Episcopus per conuentionem solùm tacitè tolerare, non etiam per edictum expressè approbare debet, vt in vna Placentina, & aliis sæpius declarauit S. Congregatio Concilij.

O

Oblati.

Oblati, quise ipsos, & omnia eorum bona irrevocabiliter Religioni obtulerunt, gaudent priuilegio fori, & exemptione. Die 10. Aprilis 1628. in Nicoterens: lib. 3. decr. Paul. fol. 223.

Servi Ecclesiæ non gaudent priuilegio Clericorum. Die 28. Ianuarij 1603. in Romana, in reſeſto.

Oblati alicuius Religionis priuilegio, ac exemptione ita demùm debent potiri, si in forma iuris valida perpetuò, irrevocabiliter, plenè, & cum effectu seipsos, & bona sua omnia, præsentia, & futura, nullà prorsùs, quamvis minimà eorum portione, neque in proprietatem, neque in vsumfructum sibi reseruata, Religioni obtulerint, & habitum aliquam mutauerint. Quod si omnia prædicta simul non concurrant, neque fori priuilegio, neque immunitate à secularibus exactionibus frui possunt, vt in sequentibus casibus.

Primò cum quis obtulit personam cum reseruatiōe bonorum.

Secundò cum obtulit personam nullà bonorum factà mentione, quippe quæ non includantur in simplici oblatione personæ.

Tertiò cum obtulit personam, & aliquam tantum partem bonorum, quamvis maiorem.

Quartò cum obtulit bona omnia præsentia, & personam, reseruato vsumfructu.

Quintò cum obtulit personam, & bona omnia præsentia tantum.

Sextò cum obtulit personam, & bona omnia præsentia, & futura, sed postea à superiore Religionis aliquam eorum partem, quamvis minimam, in emphyteusum recepit.

Septimò cum obtulit bona vel omnia, vel partem eo-

rum absque persona; quo casu persona offerens fori priuilegio non gaudet, sed bona in Religionem cum effectu translata sunt immunia à vectigalibus, dummodò offerens vsumfructum eorum sibi non retineat. Eo namque casu bona immunia non sunt, etiam quoad proprietatem. His tamen omnibus casibus, quibus oblati à priuilegio, & exemptione à iure communi excluduntur, seruanda est cuiusque Religionis consuetudo, cuius vigore ipsi tale ius priuilegij, vel exemptionis acquisiuerint. S. Congregatio Concilij.

Oblati, qui omnia supradicta adimpleuerint, fori priuilegio, & supradicta exemptione gaudent, siue ante, siue post, de licentia Superioris Religionis matrimonium contraxerint. S. Congreg. Concilij, teste Aldano in comp. can. resol. lib. 1. tit. 10. num. 14.

Oblati etiam quoad delicta ante oblationem commissà fori priuilegio gaudent, & à iurisdictione Iudicis laici liberati sunt, puniriq; debent à Iudice Ecclesiastico, si modò absque fraude, id est non animo effugiendi secularis Iudicis punitionem, se, & sua obtulerint. Quod si fraus subit, potest à Iudice laico puniri pœnà confiscationis bonorum, & alia pecuniaria, sed non corporali; illique remanent subiecti quoad causam, & bona, sed non quoad personam. Debet tamen Iudex Ecclesiasticus, si delicti qualitas id exposcat, tradere tales in fraudem oblatos Iudici seculari corporaliter puniendos. S. Congr. teste Aldano, d. tit. 10. num. 15.

Iurisdicção tributa Ordinariò vigore Concilij Trid. sess. 24. de reform. cap. 11. in oblatos, qui solennem professionem non fecerunt, vel qui intra religiosarum domorum septa non residentes, eisdem Religionibus actu non seruiunt, intelligitur in causis criminalibus, non autem in civilibus; & cumulariue, non autem priuatiue quoad eorum Superiores. Ita declarauit S. Congr. Concilij, vt refert Synodus Caputaquensis sess. 3. cap. 7. num. 1.

Oblati gaudent priuilegio fori, & exemptionis à vectigalibus, dummodò concurrant requisita in suprascripta declaratione S. Congregationis Concilij contenta. S. Congr. Immanitatis, 10. Aprilis 1628.

Oratorium.

Oratoria, vbi Missæ celebrantur, sunt immunia. Die 15. Iulij 1638. in Sarzanens: lib. 3. decr. Paul. fol. 67. à tergo. Vide verbo Capella.

Oratoria in particularium dumtaxat domibus existentia comprehenduntur decreto Concilij Trid. sess. 22. in decr. de obser. & vit. S. Congr. Episc. 1. Septembris 1615. & 5. Iulij 1616.

Oratorium priuatum non gaudet immunitate Ecclesiastica. S. Congr. Immun. 9. Decembris 1631.

In dubio censetur oratorium publicum auctoritate Episcopi constitutum, si publicè campanam habeat, aut si publicè, & in quibusvis anni solennitatibus in eo celebretur. S. Congreg. Episc. in Ianuens: 7. Iunij 1605.

Nam in Altari priuati Oratorii solet ex priuilegio Apostolico concedi celebratio Missæ, exceptis solenniioribus festis, nempe Natali Domini, Epiphania, Pascha, Pentecoste, Annunciatione, & Assumptione B. Virginis, festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum. S. Congr. Episc. 17. Nouembris 1607.

Oratoria publicorum Carcerum non gaudent immunitate. S. Congr. Episc. 16. Febr. 1604.

Oeconomus.

Patroni, etiam Reges, non possunt ponere œconomos in Canonicatibus vacantibus. S. Congr. Episc. in Panormitana, 24. Octobris 1589.

Oeconomus Regius, qui ponitur in Episcopatibus vacantibus iurispatronatus Regij, non se ingerat in iurisdictione, sed fructuum tantummodò curam gerat. S. Congr. Episc. in Cassanensi, 9. Septembris 1587. & in Materana, 16. Iulij 1601. & 22. Iunij 1602.

Non potest deputare Aquarium, S. Congr. Episc. in Acheruntina, 27. Octobris 1593.

Nec impedire, ne executioni demandentur monitoria Auditoris Camera. S. Congr. Episc. in Mediolanensi, 3. Iunij 1597.

Sed exequi debet mandata Sedis Apostolicæ, etiam contra laicos, & provisiones beneficiorum ad fauorem exteriorum, iuxta solitum, absque verbo facto, vel licentia obrenta à Magistratu fori secularis. Eadem S. Congr. 7. Iulij eiusdem anni.

Alioquin mandatur Ordinario, vt mittat prouisum in possessionem, non obstante sequestro œconomi, de facto appposito. S. Congr. Episc. in Tortonensi, 12. Augusti 1617.

In Cathedralibus, quæ non sunt Regij iurispatronatus, non ponitur œconomus Regius. S. Congr. Episc. in Vgentina, 16. Augusti 1594.

Curati non possunt abesse occasione œconomatus Regij. S. Congr. Episc. in Neapolitana, 20. Iulij 1592.

Nuncius se non ingerat in constituendis œconomis pro cura animarum in Parochialibus vacantibus, sed Episcopus pœnis, & censuris coercere potest eos, qui sine sua licentia in ea sese ingerunt. S. Congr. Episcoporum. in Cathacensi, sub die 16. Martij 1594.

Officiales.

Officiales Curie Episcopalis in actu exercendi suum officium offendentes, vel aliàs Episcopi iurisdictionem impediētes, etiam si Milites Hierosolymitani sint, vel aliter exempti, ab Episcopo coerceri, & puniri possunt. S. Congr. Concilij in Panormitana.

Officialium Confraternitatum canonicè institutarum electio ad Confratres, eorundem verò Officialium confirmatio ad loci Episcopum, vel eius Vicarium generalem pertinet, societatis tamen sub protectione Regia semper exceptis. S. Congr. Episc. in Bouinensi, 11. Augusti 1627.

Officiales Episcopalis Curie gaudent priuilegio fori. Vide *Familiares*.

Officiales, & administrantes bona temporalia monasteriorum, licet possint amoueri ad nutum superiorum ex Concilio Trid. *sess. 25. de Regul. cap. 2.* sub eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non administrant, sed hoc relinquitur dispositioni iuris communis, & statutorum Religionis. S. Congr. Concilij, teste Armendariz.

Ordo.

Tenetur Episcopus ordinatos in sacris ad vltiora promouere, si nullum obstat canonicum impedimentum. S. Congr. Episc. in Aquilana, 26. Febr. 1602. & 9. Aprilis 1650.

Et ordinatos in minoribus ad Subdiaconatum, S. Congr. Episc. in Regiensi, 25. Octobris 1602.

Immo nemini negari possunt Ordines absque legitima causa. S. Congr. Episc. 3. Maij 1647.

Collator Ordinum nihil recipere potest præter faculas. S. Congr. Episc. 2. Ianuarij 1601.

Neque sub prætextu reparationis Ecclesiæ. S. Congr. Episc. 3. Decemb. 1603. & 3. Februarij 1604.

Neque pro dimissoriis, vel testimonialibus Ordinum. S. Congr. Episc. 4. Iunij 1602. & Concil. Trid. *sess. 21. cap. 1.*

Licebit tamen Notario accipere vnum carolenum pro quolibet teste; & Vicario quinque Carolenos pro decreto interponendo super sufficientia patrimonij. S. Congr. Episc. 19. Decembris 1614.

Sacræ Congregationi Cardinalium propositæ petitiones.

Prima: Episcopus N. à prouisis de beneficiis à Sede Apostolica in forma dignum, extorquet pro collatione in vim mandati Apostolici faciendi Iulios duos pro quolibet scuto valoris dicti beneficij.

Secunda: Pro collatione beneficiorum, quam ipse iure ordinario facit, extorquet pro qualibet prouisione aliquando scuta sex, & aliquando septem; & hoc idem vult extorquere à prouisis ab inferioribus, ad quos collatio spectat. Si verò collationes fiant ab Abbatibus, vel aliis inferioribus à sua iurisdictione exemptis, ipse Dominus Episcopus vult, quod collationes ab ipso, vel eius Vicario approbentur, ac ratæ, & gratæ sint, & tandem persoluant, alioquin non vult, quod possint gaudere dictis beneficiis.

Tertia: Pro literis dimissoriis, seu testimonialibus, aut commendatiis, Dominus Episcopus exigit vndecim grossos, & vnum nummum contra formam Concilij Tridentini, *cap. 1. sess. 21. de reformat.*

Quarta: Facit soluere Clericos nolentes ordinari ad aliquem ordinem sacrum pro literis publicatoriis duos grossos, & quatuor denarios, & id repetit in quolibet ordine suscipiendo.

Quinta: Pro licentiis exercendi curam animarum, & confessiones audiendi sine coadiutoriis, exiguntur tredecim grossi pro quolibet, quæ quolibet anno sine alio examine renouari debent, & iterum persolui contra formam capitis 15. *sess. 23. vbi expresse cauetur*, quod gratis concedantur.

Sexta: Pro dispensationibus matrimonialibus, quæ in vim literarum Apostolicarum conceduntur, exigit vnum Marcum argenti, quod est valoris trium ducatorum, & vltra, contra formam ipsarum literarum Apostolicarum, in quibus sua Sanctitas mandat, quod nihil percipiant à sponte offerentibus.

Septima: Pro examine in concursu faciendo, pro obtinendo Parochiales quocumque mense vacantes, facit solui ab examinatis, & approbatis cuilibet examinatori Iulios quatuor, contra formam capitis 18. *sess. 24.*

Octaua, quia de consuetudine dictæ Ecclesiæ Episcopi in ipsorum ingressu solent exigere à personis Ecclesiasticis quoddam donatium, dictus Episcopus N. ampliando hanc consuetudinem, vult exigere, & exigit etiam dictum donatium ab illis, qui postea beneficium obtinuerunt, & successiuis temporibus obtinent; nec permittit, ipsos capere possessionem beneficiorum, nec Bullas, nec literas prouisionis expedire vult, nisi prius soluant dictum donatium.

Nona: In dies infligit quotidie pœnas, & censuras Ecclesiasticas in causis ciuilibus, & parui momenti, etiam pro debito duorum Iuliorum, non seruata formâ Concilij Tridentini, *cap. 3. sess. 25.* sed contra illius formam, quo sit vt censuræ huiusmodi parvipendantur.

Decima:

Decima: Confert ordines generales vtriptimum in quadam Capella sui palatii, & si quando illos in Cathedrali confert, id est in Capella remota, & obscura, nullâ præcedente intimatione, nec vocatis aliquibus Canonicis, facit contra formam capitis 18. quod incipit, *Ordines, sess. 23. de reformat.*

Sacra Congregationis Cardinalium ad prepositas petitiones responsu.

Ad primum, & secundum S. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum respondet pro collatione, aut institutione Ecclesiarum, & præsertim curatarum, Cancellarium posse in singulis accipere mercedem suo labori conuenientem; quod tamen scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis, vnum aureum non excedat, & dummodò ipsi Cancellario salarium nullum pro suo officio exercendo constitutum sit, & ex pecunia, quam accipiet, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores vllomodo directè, vel indirectè percipiant.

Ad tertium, nihil exigendum pro dimissoriis, commendatiis, aut testimonialibus literis, iuxta citatam sessionem 21. Concilij eiusdem.

Ad quartum, de literis publicatoriis id prohiberi *eodem cap. 1. sess. 21. vers. Nec alia quacunque de causa.*

Ad quintum, gratis oportere concedi huiusmodi licentias, iuxta caput 15. *sess. 23.*

Ad sextum, pro dispensationibus matrimonialibus non licere Episcopo, vel eius Vicario quicquam accipere, nec ratione taxæ, etiam ex immemorabili consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicuius alterius rei. Quapropter decretum illud, quod solet poni in literis dispensationum matrimonialium, vt nihil muneris, vel præmij spontè accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum est, vt neque Ordinarius ipse, nec Vicarius eius quicquam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possent: Notarius verò pro examine testium quartam partem aurei, seu ducati licitè recipere posse.

Ad septimum, non debere examinatores occasione examinis ad Parochiales Ecclesias quicquam accipere, alioquin puniendos arbitrio Ordinarij.

Ad octauum de donatio in ingressu, respondet istam consuetudinem esse sublatam per Concilium, *cap. 14. sess. 24.*

Ad nonum, non debere censuras infligi, nisi seruata formâ capitis 3. *sess. 25.*

Ad decimum, sacrorum Ordinum collationes in Cathedrali Ecclesia, vocatis, & præsentibus ad id Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrari debere, iuxta caput 8. *sess. 23.* Hæc leguntur apud ipsum P. Delbene in tract. quem de iuramento inscripsit, *cap. 3. dub. 31. per totam*, vbi etiam ad hanc rem alia scitu dignissima.

Non debet admitti, neque à collectore, vel Nuncio appellatio illorum, qui à suo Episcopo reiecti sunt tanquam inhabiles, multò minùs eis dimissoriæ dari. S. Congr. Episc. 16. Nouembris 1621.

Non denegantur ordines ex eo, quod quis fuit Iudex, si nullam incurrit irregularitatem. S. Congr. Episc. in Squillacensi, 15. Nouembris 1626.

In defectum alterius probationis Ordines suscepti probantur per iuramentum. S. Congr. Episc. in Reatina, 15. Decembris 1597. & in Camerensi, 5. Aprilis 1604. & in Andrianensi, 4. Maij; & in Perusina, 17. Maij eiusdem anni.

Maximè quando quis amisit testimoniales ordinum, quos ipse diu exercuit. S. Congr. Episc. in Placentina, 8. Maij 1581.

Et si testimoniales essent Ordinum Sacerdotio inferiorum,

poterunt examinari qui fortè viderunt eum ordinari, vel ipsas testimoniales, ac obtinere copias examinis attestatorum. S. Congr. Episc. in Auximana, 28. Augusti 1589.

Et dum Regulares, siue etiam subditi Congregationum approbatarum presbyterorum secularium, asserunt testimoniales superiorum suorum de Ordinibus susceptis, Ordinarius eos ad ostendendum originalia compellere non debet. S. Congr. Episc. in Ianuensi, 16. Aprilis 1597.

Pro patrimonio de quo est dubium, an sit validum, vel sufficiens, potest recipi fideiussor, non verò pro eo, quod est certum, non esse validum, vel sufficiens. S. Congr. Episc. in Eugubina, 22. Maij 1590.

Vrbani VIII. constitutione 33. *Securis*, confirmans constitutionem Clementis IV. addidit, vt tam vltimontani, quam alij quicunque ex quouis loco extra Italiam oriundi non possint Ordines, neque primam Tonsuram recipere in Italia, nisi cum dimissoriis sui Episcopi recognitis, & approbatis à Nuncio Apostolico illius Regionis, & recognitis & approbatis Romæ à Vicario vrbis.

Ordinarius.

Ordinarij locorum inquitant in exemptis delinquentes, si illos superiores eorum punire negligunt. Leo X. constitutione 10. *Regimini*, 4. non. Maij 1515.

Ordinarij Ecclesiastici priuatim quoad seculares Iudices causas criminales Clericorum merè Ecclesiasticas cognoscunt. Pius IV. constitutione 52. Et si cuncta, 10. Aprilis 1562.

Ordinarius iurisdictioni Græci subiiciuntur circa ea, quæ ad Dei cultum, & Sacramentorum pertinent administrationem. Pius IV. Const. 74. *Romanus*, 16. Februarij 1564.

Ordinarij iurisdictioni subest nouum Religiosorum Monasterium, in quo inter alia saltem duodecim alij non possunt Religiosi. Vrbani VIII. *const. 43. §. 14.* Vide *Episcopos.*

Habet iurisdictionem in exemptos quoad causas ciuiles viduarum, & miserabilium personarum, etiam in Regulares extra claustra degentes, & etiam in claustrales, si certum Iudicem sibi ab Apostolica Sede deputatum in partibus non habeant. Concil. Trid. *sess. 7. de reformat. cap. 14.*

Onera Cameralia.

Ecclesiastici non tenentur ad onera Cameralia, supposita illorum quasi possessione. Die 5. Februarij 1630. in Nucerna: *lib. 2. decr. Paul. fol. 26.*

Seruandum est decretum Clementis VIII. in fauorem Ecclesiasticorum, non soluendi subsidium triennale, & alia onera Cameralia, Die 22. Decembris 1621. in Balneoregiensi: *lib. 2. decr. Paul. fol. 108.*

P

Palafrenarius.

Palafrenarius Episcopi gaudet priuilegio fori, etiam pro delictis entra Diocesim commissis. Die 15. Februarij 1656. in Recanatiensi: *lib. 5. decr. Paul. fol. 88. a tergo.*